

ВИСНОВОК

наукового керівника кандидата соціологічних наук, доцента кафедри політичної соціології соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Литовченка Артема Дмитровича на дисертаційну роботу Нехаєнко Оксани Василівни «Політична коректність як процес: дискурси та практики», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 054 Соціологія

У процесі підготовки дисертації Оксана Нехаєнко у повному обсязі виконала індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. Усі заплановані види робіт було реалізовано належним чином і своєчасно. Аспірантка склала всі передбачені програмою іспити і заліки, опублікувала п'ятнадцять наукових статей, серед яких є фахові та закордонні, а також розділ у закордонній монографії. Взяла участь у шістнадцяти конференціях, в тому числі й міжнародних, за результатами яких опублікувала дванадцять тез. Брала участь у міжнародних дослідницьких проєктах, в одному з яких частково реалізувала емпіричну частину дисертаційного дослідження.

Здобувачка плідно співпрацювала з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, що втілювалося не тільки в тексті дисертації, але й в сумісних статтях, тезах конференцій, розроблених навчальних дисциплінах.

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена як науковими, так і суспільно-політичними чинниками. Питання політичної коректності має особливу актуальність у сучасному світі, де комунікація та обмін інформацією відіграють вирішальну роль у формуванні громадської думки, культурного сприйняття та міжнародних відносин. Сучасні суспільства переживають інтенсивні зміни в етичних та культурних нормах. Політична коректність виступає як важливий ідеологічний механізм адаптації до нових реалій, що стає напрочуд важливим із урахуванням поточного історичного контексту, коли глобалізація та міграційні процеси призводять до зростання культурного

різноманіття в суспільствах, а разом із тим і до певного соціального напруження.

У багатьох країнах встановлюються норми, спрямовані на запобігання дискримінації та образ. Дослідження політичної коректності допомагає визначити ступінь впливу таких соціальних норм та законів на мовну практику та свободу висловлювання. Крім того, дослідження впливу політичної коректності на сприйняття інформації допомагає зрозуміти, як це формуються суспільні уявлення про певні події, групи або явища.

Усі ці аспекти підкреслюють актуальність теми дослідження політичної коректності, яка стає важливою складовою розвитку сучасного суспільства та взаємодії між його учасниками. Дисертаційне дослідження в цій галузі сприятиме глибокому розумінню мовних практик, комунікаційних викликів та пошуку можливих шляхів вирішення актуальних проблем.

Напрацювання Оксани Василівни були використані при створенні міжфакультетських дисциплін «Розтин масової культури: rage against the masscult» і «Фантастика та ідеологія», а також використовувалися в таких існуючих курсах: «Речі. Влада. Насильство», «Критичний аналіз сучасного суспільства», «Політична соціологія».

Наукова новизна результатів дисертації полягає в соціологічній концептуалізації політичної коректності – в роботі було сформульовано та обґрунтовано соціологічно релевантне авторське визначення поняття. Вперше в соціологічній науці аналітично доведено та емпірично підтверджено процесуальний характер політичної коректності, що тягне за собою концептуальні зміни у дослідницьких підходах таких галузей соціології, як політична соціологія, соціологія дискурсів тощо. Також вперше для аналізу політичної коректності були застосовані методи історичної та фігуративної соціології.

Результати, отримані при написанні цієї роботи, можуть бути використані в написанні підручників, посібників з політичної соціології. Висновки, яких дійшла Оксана Василівна, можуть стати фундаментом вироблення рекомендацій для вдосконалення функціонування державних органів влади, політичних та освітніх інститутів й організацій. Вони матимуть значну цінність при проведенні

подальших досліджень, написанні наукових робіт та викладанні навчальних курсів з відповідної тематики.

Повнота викладення матеріалу дисертації в наукових публікаціях. Основні результати дисертації висвітлено у одноосібних публікаціях та публікаціях у співавторстві. Аналіз наукових робіт Оксани Василівни, що вказані у списку опублікованих праць за темою дисертації, дає можливість стверджувати, що опубліковані роботи повною мірою відображають основні положення та висновки дослідження.

Обґрунтованість наукових положень, висновків забезпечується структурою дисертаційної роботи, послідовністю розв'язання поставлених завдань, значною кількістю залучених автором наукових джерел, достатністю апробації результатів, проміжними висновками, представленими наприкінці кожного розділу, а також загальними висновками дисертації.

Оксана Василівна ґрунтовно розкриває ключові дефініції, що застосовуються у роботі, формулює авторські визначення та уточнює існуючі. Авторка визначає, яким чином, задля вирішення яких завдань застосовувався критичний дискурс-аналіз та історичний метод, розкриває специфіку використання даного методологічного підходу в межах досліджуваної тематики.

Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність установленим вимогам щодо оформлення. Структурні компоненти дослідження, а саме: анотації, вступ, розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки логічно вибудовані. Робота відзначається також чіткістю аргументації. Науковий апарат оформлено згідно вимогам кваліфікаційного наукового дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, при цьому наголошено як на суспільно-політичній, так і науковій її складовій. Формулювання мети, об'єкту, предмету, завдань дослідження зауважень не викликає. У дисертації вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, представлено інформацію про результати наукового пошуку та відомості щодо апробації результатів дослідження; обсяг і структуру роботи. У дослідженні чітко прописано наукову новизну, теоретичне і практичне значення дослідження.

Завершенням дослідження є обґрунтовані відповідно до завдань загальні висновки. Бібліографія роботи вміщує перелік опрацьованих джерел і літератури. Дисертація оформлена згідно з чинними вимогами.

Дисертаційна робота Нехаєнко Оксани Василівни «Політична коректність як процес: дискурси та практики» за спеціальністю 054 «Соціологія» за своєю актуальністю, теоретичною і методологічною базою, науковою новизною, практичним значенням цілком відповідає вимогам щодо присудження наукових ступенів і може бути рекомендована до захисту, а робота аспірантки може оцінюватися на найвищому рівні. Крім плідної наукової роботи, слід відзначити вагомий внесок Нехаєнко О.В. педагогічну та позааудиторну роботу зі студентами та активну участь в культурних, наукових, просвітницьких та профорієнтаційних заходах соціологічного факультету.

Науковий керівник:

кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
політичної соціології соціологічного
факультету Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Артем ЛИТОВЧЕНКО

Підпис Артема ЛИТОВЧЕНКО

засвідчую

Начальник відділу кадрів Харківського
національного університету імені В. Н.
Каразіна

Олена ГРОМИКО